

Göteborgs kommun

grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut för Skälltorpsskolan 7-9

efter riktad tillsyn av Skälltorpsskolan 7-9 i Göteborgs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att i enlighet med det datum som nedan listas vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

För område Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling ska åtgärder vidtas **senast den 8 maj**. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag redovisas till Skolinspektionen skriftligen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska ansvara för att ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete bedrivs av all personal på skolenheten.
- Rektorn ska ansvara för att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
- Rektorn ska ansvara för att ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever bedrivs av all personal på skolenheten.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens riktade tillsyn av Skälltorpsskolan 7-9 visar att det finns brister inom området *Trygghet, studiero och åtgärder för att motverka kränkande behandling* som rektorn tillsammans med personalen måste åtgärda så att bestämmelserna i skollag, läroplan och övriga författningar följs.

Skolinspektionens utredning visar att det saknas en gemensam syn och systematik kring hur man arbetar med värdegrundsfrågor på skolenheten. Det ser olika ut för elever i olika klasser om och hur de mött värdegrundsfrågor i undervisningen. Det är varierar också hur olika personalgrupper agerar i värdegrundsfrågor.

Utredningen visar även att det finns brister gällande både trygghet och studiero för eleverna. Det råder en otydlighet för eleverna om vilka ordningsregler som gäller vilket inverkar negativt på studieron. Det finns även en osäkerhet hos eleverna som skapas av att alla lärare inte följer de regler som finns och en otydlighet kring vad som gäller om eleverna inte följer reglerna.

Utredningen visar också att eleverna på skolenheten använder ett dåligt språkbruk som kan kränka andra elever vilket skapar en otrygghet bland annat för de elever som utsätts. Det saknas en enhetlighet och ett förebyggande arbete för att komma till rätta med det språkbruk som dagligen används av eleverna. Det råder även en osäkerhet kring om alla situationer anmäls där det kommit till personalens kännedom att elever upplevt sig utsatta för kränkande behandling. Det saknas en samsyn i personalgruppen om vad som är en kränkning och vad som ska anmälas till rektorn. För att komma till rätta med de brister som utredningen visar så är det viktigt att personalgruppen på skolenheten samlas i ett förebyggande arbete som klargör den gemensamma värdegrunden och att eleverna möts av ett samlat budskap från en samlad personalgrupp.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Värdegrundsarbete

Skolinspektionen bedömer att det inte bedrivs ett tillräckligt aktivt och medvetet värdegrundsarbete på skolenheten för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. Det saknas en systematik och samstämmighet i de insatser som görs i värdegrundsfrågor på skolenheten. Det genomförs förvisso ett värdegrundsarbete i varierande omfattning på lektionerna, men det är beroende på vilken klass eller lärare som undervisar eleverna och det finns ingen samsyn hos personalen i det värdegrundsarbete som bedrivs. Att det finns olika inställningar i värdegrundsfrågor bland personalen, och att eleverna märker av olikheterna framkommer också av intervjuerna. Eleverna på skolenheten använder ett dåligt språkbruk och det saknas även en systematik i *hur* och *om* lärare och annan personal på skolenheten arbetar för

att komma till rätta med elevernas språkbruk. Vidare framgår att det värdegrundsarbete som genomförts inte har följts upp och det förebyggande värdegrundsarbetet har fått stå tillbaka till förmån för det mer åtgärdande arbetet. Detta sammantaget medför att det värdegrundsarbete som bedrivs på skolenheten inte skapar en miljö för eleverna som bygger på respekt och delaktighet. Detta strider mot författningarnas krav.

Enligt läroplanen är de värden som skolan ska gestalta och förmedla människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta. Vidare framgår det av läroplanen att alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen, aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper, samt klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet.

Av Skolinspektionens intervjuer framgår att det varierar mellan klasser och lärare om det genomförs ett värdegrundsarbete på lektionerna. Det framkommer även att det inte finns en systematik i det värdegrundsarbete som görs och att arbetet inte följs upp. Några av de elever som Skolinspektionen intervjuar säger att de pratade om värdegrundsfrågor på sina lektioner i början av höstterminen. Några andra elever säger däremot att de inte har gjort det, och ytterligare någon elev säger att de tar upp värdegrundsfrågor om någon sådan situation inträffar. Lärare säger i intervju att de i till exempel ämnet svenska läser texter ihop med eleverna om hur man behandlar varandra och att det i vissa ämnen är naturligt att ta upp värdegrundsfrågor. Lärarna säger att de inte benämner detta arbete för värdegrundsarbete, men att de arbetar med värdegrundsfrågorna hela tiden, så mycket så att eleverna tycker att lärarna är tjatiga. De säger vidare att det finns en medvetenhet hos lärarna om att värdegrundsarbetet bör göras och vad det arbetet innebär, men att arbetsinsatserna inte genomförs systematiskt. Enligt lärare har rektorn uttalat att de ska försöka tänka på att arbeta med värdegrundsfrågor i undervisningen, men det har inte sagts hur arbetet ska utvecklas och ingen uppföljning av vad de gjort har genomförts. Rektorn säger i intervju att lärarna arbetar med värdegrundsfrågor genom att samtala med eleverna och att de reder ut incidenter som inträffat och dokumenterar dessa. En del lärare har arbetat förebyggande med värdegrundsfrågor men arbetet är inte systematiskt och följs inte heller upp, säger rektorn. Enligt rektorn behöver fokus ändras till att läggas på de förebyggande insatserna, istället för på det åtgärdande perspektivet.

Vidare framgår av intervjuerna att personalen upplever att det finns olika inställningar till värdegrundsfrågor bland olika grupper inom personalen och att eleverna märker av dessa olikheter. Lärare säger att det finns olika grupperingar inom personalstyrkan som inte möts och att de har olika synsätt på hur de ska arbeta i värdegrundsfrågor vilket eleverna märker av. De säger att det finns en machokultur bland eleverna som kan uppmuntras och att den stereotypa bilden av hur killar och tjejer ska vara kan förstärkas i situationer som uppstår, och att vuxna på skolan kan agera på ett sätt som uppmuntrar den stereotypa bilden, istället för att motverka den. Elever säger att de inte har pratat om skillnader mellan pojkar och flickor. Även rektor säger att det finns olika

grupperingar bland personalen på skolan som arbetar olika på ett bra sätt men att de måste hitta möjligheter för dem att samarbeta.

Det framgår i alla de intervjuer som Skolinspektionen genomfört att det används ett dåligt språkbruk av eleverna på skolenheten och att det saknas en systematik i hur och om de på skolenheten arbetar för att komma till rätta med det. Eleverna säger att det förekommer kommentarer om andra elevers utseende som "du är ful", "bulldog" och "råtta". Det förekommer också att elever kallar varandra för grova könsord och homofobiska kommentarer. Några elever säger att de inte vill vara själva på vissa platser där de kan få elaka kommentarer om sitt utseende. Kommentarer kommer både från elever de känner och elever som de inte känner. Någon lärare säger att de i arbetslaget tagit upp språkbruket och kartlagt vilka uttryck som används av eleverna och att den arbetsinsatsen hjälpte vid det tillfället. Vid samma intervjutillfälle uttrycker andra lärare att de inte vet eller har hört hur de ska arbeta med elevernas språkbruk. Även rektorn säger att det inte finns något förebyggande arbete som genomförs systematiskt gällande språkbruket. Rektorn säger vidare att de har samtal med elever när eleverna använder ett dåligt språkbruk. Eleverna uttrycker enligt rektorn att de uttryck som de använder sig av bara är på skoj och mellan kompisar. Lärare säger att de tar upp diskrimineringsgrunderna med eleverna men att de inte gör det systematiskt. De säger vidare att de skulle behöva direktiv för hur de ska arbeta med det och att de borde arbeta med det mer.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Utredningen visar att det dagligen sker verbala kränkningar mellan elever genom det språkbruk som används. Eleverna blir otrygga av den jargong och bemötande som finns mellan elever och känner en otrygghet av att vistas på vissa platser i skolan. Denna otrygghet skapas bland annat av det språkbruk som används, men även av att det förekommer "skojbråk" som påverkar andra elever som finns i närheten. Skolans ordningsregler är inte kända för alla elever och följs inte heller av alla lärare och elever vilket i sin tur skapar konflikter som leder till en otrygghet hos eleverna. Det framkommer även att det inte alltid är studiero på lektionerna i vissa ämnen. Studieron varierar mellan klasser, ämnen och lärare. I de ämnen där studieron brister förekommer det att elever pratar högt rakt ut i klassrummet, elever har inte med sig skolmaterial till lektionen eller elever som står och bankar på dörren till klassrummet under pågående lektion. Att studieron brister får negativa konsekvenser för den undervisning lärarna har till uppdrag att bedriva. Avsaknaden av studiero i vissa ämnen medför att läraren inte kan fullfölja den planerade undervisningen, vilket i sin tur medför att eleverna inte hinner att arbeta med de skoluppgifter under lektionerna som det är tänkt att de ska göra. Bristerna i elevernas skolmiljö innebär att elevernas inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero vilket strider mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Det framgår av genomförda intervjuer att ett dåligt språkbruk dagligen används på skolenheten. Eleverna uppger att kränkningar sker genom det språkbruk som används. Lärare bekräftar att språkbruket som används inte är bra och att det är något som de måste arbeta med hela tiden, vilket även rektorn bekräftar. Eleverna säger att det förekommer kommentarer om andra elevers utseende som "du är ful", "bulldog" och "råtta". Det är också vanligt förekommande att elever kallar varandra för grova könsord och homofobiska kommentarer. Några elever säger att de inte vill vara själva på vissa platser i skolan där de kan få elaka kommentarer om sitt utseende. Kommentarererna kommer både från elever de känner och elever som de inte känner. Några elever säger att de använder sig av de kränkande orden utan så mycket tanke i det. De säger vidare att det blivit en vana på skolan och att det händer varje dag. Andra elever säger att det förekommer kränkningar på olika språk som lärarna inte förstår. Även när kränkningarna sker på svenska så finns det lärare som inte säger någonting eller är oengagerade i det, även om de flesta lärare säger ifrån. Om vuxna finns närvarande kan de säga till, men det hjälper inte utan kommentarerna fortsätter, säger eleverna. De säger även att de inte alltid berättar för vuxna att det förekommit kränkande kommentarer. Eleverna säger vidare att även om lärarna reagerar i stunden när något inträffar så händer det inget därefter.

Det framgår av intervjuer att elever inte vill vara på alla platser på skolan beroende på att den jargong som finns på dessa platser som får dem att känna sig osäkra. Elever uppger att de inte känner sig bekväma med att vara på vissa platser på skolan och säger att de inte vill vara där själva eftersom det känns olustigt. Någon elev säger att man blir nervös när andra elever stirrar på en. De säger vidare att det finns killar som skojbråkar hela tiden vilket är jobbigt eftersom de inte tar hänsyn till om de knuffar andra elever som råkar befinna sig i närheten. Några elever säger att det kan vara bråk i elevhallarna när vissa grupper av elever är där. Elever ur dessa grupper kan säga kommentarer till andra elever som går förbi vilket gör att de blir osäkra och otrygga. Eleverna säger att vissa lärare kan prata med eleverna om elevernas trygghet på skolan men att det då framför allt handlat om säkerhetsföreskrifter vid laborationer i NO-ämnena.

Det framgår vidare att skolans ordningsregler inte är kända av alla och att dessa inte heller följs av alla. Flera elever säger vid Skolinspektionens intervjuer att de inte har gått igenom dessa regler i klassen, och att det inte finns några regler uppsatta på klassrumsväggen. Andra elever säger att lärarna gått igenom reglerna i deras klasser och satt upp dem på väggen. Några elever säger att de inte känner till skolans ordningsregler. Elever säger vidare att de inte fått vara med i arbetet att ta fram reglerna. Några elever säger att en del lärare håller sig till reglerna, men att inte alla gör det. Hos vissa lärare får de frånvaromarkering om de inte har material med sig, säger eleverna. Hos andra lärare får de vänta utanför klassrummet tills de blir insläppta om de kommer försent. Några elever knackar istället på dörren till klassrummet så att de stör lektionen om de inte blir insläppta när de är sena. Eleverna säger att det också är olika om lärare samlar in elevernas mobiler vid lektionsstarten eller inte, och att alla elever inte vill lämna ifrån sig sina mobiler. Lärarna säger att det finns regler men att det är oklart varför de finns, och att det inte finns några sanktioner om eleverna bryter

mot reglerna. Några lärare säger att de inte vet vilka ordningsregler som gäller. Andra lärare säger att de arbetat om ordningsreglerna men att de inte hann befästa dem själva innan de skulle implementeras hos eleverna. Rektorn säger att det varierar mellan lärarna i vilken omfattning lärarna följer reglerna vilket innebär att eleverna testat att bryta mot reglerna hela tiden. Det blir svårt för lärarna att upprätthålla reglerna om eleverna fått bryta mot dem lektionen innan, säger rektorn.

Av intervjuerna framgår att det inte alltid är studiero på lektionerna. Studieron varierar mellan klasser, ämnen och lärare. Lärare säger att en av anledningarna till att det skiljer sig åt kan vara hur lektionerna är upplagda och hur ledarskapet i klassrummet fungerar, men att det även kan bero på att det finns elever som behöver olika typer av stöd. Lärarna säger att delar av lektionerna kan brista i studiero, men att det överlag är studiero på de flesta lektioner. Lärarna ger som exempel att det finns elever som kommer försent till lektionerna, och stör då klassen vilket gör att det tar tid innan lektionen kommer igång. Andra exempel på störande inslag är att eleverna inte har med sig material och att enskilda elever kan störa på lektionerna genom att prata högt rakt ut i klassrummet. Lärarna säger vidare att andra elever utanför vissa salar kan störa genom att banka på dörrar till klassrummet och även komma in i klassrummet och störa. Även rektorn säger att studieron hänger ihop med hur undervisningen bedrivs och att studieron varierar beroende på lärare. Även eleverna säger att det kan bero på vilken lärare som undervisar och att klasser beter sig olika beroende på vilken lärare de har, och att de i vissa ämnen inte hinner med någonting under lektionerna utan istället får ta med sig uppgifter hem. Eleverna säger också att de har mer respekt för vissa lärare men ingen respekt för andra. De säger även att det är värre när de har vikarier, och att även andra elever kan komma in på lektionerna och störa då. Elever säger att det kan vara bra studiero ibland och kaos ibland. Elever från några klasser säger att studieron blivit bättre jämfört med hur det var tidigare under terminen, och att lärarna gjort insatser för att förbättra studieron.

Målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Tillsynen visar att det är vanligt förekommande med grovt språkbruk och kränkande behandling mellan elever i några av skolenhetens klasser. Tillsynen visar även att alla situationer där kränkande behandling förekommer inte anmäls av lärare och annan personal till rektorn. Många av de incidenter som inträffar mellan elever reds ut av de skolvårdar som finns. Skolvårdarna skriver dock inga kränkingsanmälningar och rapporterar inte heller vidare till någon annan som ska skriva kränkingsanmälan. Detta innebär att alla kränkingsärenden inte anmäls till rektorn. Det framgår vidare att det finns en osäkerhet hos personalen kring vad som är en kränkning och när det ska anmälas. Konsekvensen av att lärare och skolvårdar inte anmäler alla fall av kränkande behandling till rektorn är att rektorn inte får kännedom om alla händelser som sker vid skolenheterna. Rektorn har inte heller möjlighet att anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen eller genomföra en heltäckande kartläggning för att identifiera platser där kränkande behandling är mer vanligt förekommande eller upplevs som otrygga av eleverna. Detta

medför att huvudmannen riskerar att inte kunna ta sitt ansvar att skyndsamt utreda och att vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Det finns även en påtaglig risk att elever som utsatts för kränkande behandling fortsätter att bli utsatta då dessa situationer inte uppmärksammas på det sätt som skollagen anger. Att kränkande behandling inte anmäls tills rektorn och att åtgärdande insatser i syfte att förebygga och förhindra kränkande behandling inte sätts in strider mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av intervjuerna framgår att alla situationer där personal får kännedom om att elever upplevt sig utsatta för kränkande behandling inte anmäls. Lärare säger att de skriver kränkingsanmälningar men att de skulle behöva skriva fler om alla situationer av kränkande behandlingar som de får kännedom om ska anmälas till rektorn. Det framkommer också i intervju med lärare och rektor att skolvårdar som finns på skolenheten reder ut situationer som inträffar mellan elever vilka även skulle kunna innehålla kränkningar mellan elever. Lärare och rektor säger vidare att skolvårdarna inte skriver kränkingsanmälningar, och inte heller berättar om alla incidenter som inträffar mellan elever för lärare eller rektor, vilket gör att presumtiva kränkingsärenden inte anmäls.

Det framgår vidare att det finns en osäkerhet hos personalen kring vad som är en kränkning och när det ska anmälas till rektorn. Lärarna säger att de är osäkra på när de ska anmäla eller inte. De säger vidare att de inte vet hur de ska göra om eleven själv inte säger att den blivit kränkt och att det är otydligt hur de ska göra. Även rektor säger att de inte ska anmäla om det inte är så att eleven uppger att den blivit kränkt. Personalen på skolenheten har inte pratat ihop sig, säger lärarna, utan det är upp till var och en hur man ska göra. Lärarna säger att de har fått ett mail från rektor om hur de ska göra när en kränkning skett men utan någon vidare vägledning eller diskussion kring vad som är en kränkning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skälltorpsskolan 7-9 uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Roland Fallström medverkat.

På Skolinspektionens vägnar

X Claes Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Claes Börjesson

X Maria Larsson

Föredragande / Utredare
Signerat av: Maria Larsson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens Riktade tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Skälltorpsskolan 7-9

Bilaga 1: Fakta om Skälltorpsskolan 7-9

Skolinspektionen besökte i den 2-4 oktober 2018 Skälltorpsskolan 7-9 och genomförde en regelbunden kvalitetsgranskning, dnr 2018:6383. Utifrån de uppgifter som framkom vid bland annat de intervjuer som genomfördes kunde Skolinspektionen konstatera att det förelåg brister inom området *Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*.

Skolinspektionen initierade den 18 oktober 2018 ett tillsynsärende, dnr 2018:9165, utifrån uppgifterna som framkommit vid tidigare besök på skolenheten. Tillsynen har omfattat området *Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*.

Skolinspektionen besökte skolenheten på nytt den 14 december 2018 och genomförde intervjuer med elever, lärare och rektor.

Skälltorpsskolan 7-9 är en kommunal grundskola belägen i Hisings Backa i Göteborgs kommun. Under höstterminen 2018 hade skolan 348 elever fördelade på 14 klasser i årskurserna 7-9. Rektorn var ny på skolenheten under föregående läsår, och en stor del av personalen har också anställts under det senaste året.

46 procent av eleverna i årskurs 9 på Skälltorpsskolan uppnådde läsåret 2016/17, enligt Skolverkets statistik, kunskapskraven i alla ämnen. Av flickorna var 84 procent och av pojkarna var 55 procent behöriga till ett yrkesförberedande gymnasieprogram. Sammantaget var 67 procent av eleverna behöriga till ett sådant gymnasieprogram.